

เอกสารประกอบการสอน
วิชา TIH 3307 การวางแผนจัดนำเที่ยว

โดย

อาจารย์ศศิธร เจตานนท์

บทที่ 1

การวางแผนจัดนำเที่ยว นิยาม ความหมาย ความสำคัญ

นิยาม “ธุรกิจนำเที่ยว”

- Tour Business / Travel Business

หมายถึง ธุรกิจที่ประกอบกิจการในการนำลูกค้าไปเที่ยวยังสถานที่ต่าง ๆ บางครั้งเรียกสั้น ๆ ว่า ทัวร์ โดยการออกจากจุดเริ่มต้น (Starting Point) ไปยังจุดหมายปลายทาง (Destination) ที่ลูกค้าต้องการ

- มีลักษณะเหมือนธุรกิจอื่น ๆ คือ ผู้ผลิต ผู้ขาย ผู้ซื้อ
- ตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551 หมายถึง การประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการจัดหรือการให้บริการหรือการอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเดินทาง สถานที่พัก อาหาร เครื่องดื่ม ทักษนาจร หรือมัคคุเทศก์ให้แก่นักท่องเที่ยว
- ซึ่งไม่รวมถึงธุรกิจให้เช่ายานพาหนะ ให้เช่ารถนำเที่ยว ธุรกิจรับจ้างขนส่ง ธุรกิจโรงแรม ธุรกิจร้านอาหาร ผู้แทนจำหน่ายบัตรโดยสาร หรือ ตัวแทนฝ่ายขายของโรงแรม ฉะนั้น ธุรกิจที่กล่าวมาจึงไม่เป็นธุรกิจนำเที่ยว แต่เป็นตัวแทนเฉพาะ (Authorized Agent)
- ธุรกิจนำเที่ยวจะต้องเป็นการจัดนำเที่ยวเชิงธุรกิจ
- การประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการจัด หรือการให้บริการ หรือการอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเดินทาง สถานที่พัก อาหาร ทักษนาจร หรือมัคคุเทศก์ ให้แก่นักท่องเที่ยว โดยมีมุ่งหมายถึง "การนำเที่ยว" เป็นสำคัญ โดยจะเป็นการนำเที่ยวทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

การวางแผน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานที่กำหนดขึ้นโดยองค์กรหรือ หน่วยงานเพื่อปฏิบัติภารกิจให้บรรลุผลในอนาคต เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

การวางแผนจัดนำเที่ยว หมายถึง การวางแผนและตัดสินใจในการเลือกองค์ประกอบในการจัดนำเที่ยวที่ดีที่สุดเหมาะสมที่สุด จากสถานประกอบการแต่ละด้าน เช่น

โดยการเลือก ต้องคำนึงถึงความเหมาะสม

1.ความเหมาะสมของราคา

- 2.อำนาจในการซื้อของลูกค้า
- 3.เวลาในการทำกิจกรรม
- 4.ฤดูกาลท่องเที่ยว
- 5.พฤติกรรมนักท่องเที่ยวแต่ละภูมิภาค

เช่น นักท่องเที่ยวจากอเมริกาและยุโรป จะมีการวางแผนมาอย่างดี ให้ความสำคัญในการเดินทาง มีการเตรียมเอกสารที่จำเป็นสำหรับการท่องเที่ยว นิยมพักนาน

แสดงถึงการขาดการวางแผนท่องเที่ยว

- ไม่นึกว่าจะหนาวขนาดนี้
- เราโดนร้านค้าหลอกขายของแพง
- ฉันทหาร้านซื้อของฝากที่ถูกใจไม่ได้
- ตั้งค้หมดแล้วเที่ยวไม่สนุกเลย
- ทำไมค่าห้องแพงจัง รู้แบบนี้ก็นอนอยู่บ้านดีกว่า
- โห้ย..คนยังกะมด มดสนุกเลย
- ว้า...วันนี้เขาปิดทำการทำไงดี จะไปที่ไหนต่อละทีนี้
- ไม่เห็นมีอะไรเลย...สวยก็ไม่สวย มาทำไมก็ไม่รู้

เหตุผลที่นักท่องเที่ยวใช้บริการบริษัทนำเที่ยวมากกว่าจัดการเดินทางด้วยตนเอง

- ประหยัดค่าใช้จ่าย
- สะดวกสบายทั้งกายและใจ
- มีความปลอดภัย
- มีคนรับผิดชอบ
- มีคนคอยบริการ
- ได้เพื่อนใหม่
- รู้แหล่งซื้อของ
- ได้รับความรู้
- มีกำหนดการเดินทางที่แน่นอน
- สามารถเตรียมค่าใช้จ่ายล่วงหน้าได้

- ประหยัดเวลาเดินทาง

บทที่ 2

วิวัฒนาการและพัฒนาการของการท่องเที่ยว

เหตุผลนานาประการสำหรับ “การเดินทาง”

- ชอบเดินทาง
- อยากแสวงหาสิ่งที่ดีกว่า
- ตอบสนองความอยากรู้อยากเห็น
- อยากปฏิบัติภารกิจให้สำเร็จลุล่วง
- อยากเปลี่ยนบรรยากาศ
- อยากพักผ่อน

วิวัฒนาการและพัฒนาการของการท่องเที่ยว

- ยุคโบราณ (Ancient Time)
- ยุคกลาง (Middle Ages)
  - ฟื้นฟูศิลปวิทยาการ (Renaissance)
- ยุคปัจจุบัน
  - ปฏิวัติอุตสาหกรรม (Industrial Revolution)
  - หลังสงครามโลกครั้งที่ 2
- ในอดีตกาล มนุษย์ไม่มีถิ่นถาวร เดินทางเร่ร่อนไปตามที่ต่าง ๆ ที่มีอาหารอุดมสมบูรณ์ และ ชีวิตที่ปลอดภัยจากศัตรู

การท่องเที่ยวในยุคโบราณ (Ancient Time)

- เพื่อแสวงหาถิ่นที่อยู่ใหม่ ที่อุดมด้วยทรัพยากร
- เพื่อแสวงหาอาหาร
- เพื่อหนีภัยจากโรคระบาด
- เพื่อค้าขายระหว่างกัน เพื่อประโยชน์ทางการค้า แลกเปลี่ยนสินค้า แสวงหาสินค้าใหม่

การท่องเที่ยวในอาณาจักรอียิปต์

- ชาวอียิปต์ถือเป็นต้นกำเนิดของการเดินทางท่องเที่ยวอย่างแท้จริง
- เดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ มีการร้องรำทำเพลง มีงานเทศกาลรื่นเริง
- เดินทางเพื่อจาริกแสวงบุญ
- มีการเดินทางโดยทางเรือในแม่น้ำไนล์และทะเลแดง
- เกิดการใช้รถเทียมม้าศึก
- เกิดสิ่งก่อสร้างขนาดใหญ่ “มหาปิรามิดที่กิซา”
- ทะเล เป็นสิ่งลึกลับและทำหายนต่อการออกสำรวจของมนุษย์
- คนส่วนใหญ่มีความอยากรู้อยากเห็น มีความต้องการในการเดินทาง แต่จำเป็นต้องอยู่กับที่ เพราะค่าใช้จ่ายสูง ใช้เวลานาน

การท่องเที่ยวในสมัยกรีก

- เป็นการเดินทางเพื่อศาสนา นิยมเดินทางไปยังสถานที่ที่เชื่อว่ามีเทพเจ้า
- เดินทางเพื่อสุขภาพ บำบัดรักษาโรค เชื่อว่าน้ำแร่และน้ำทะเลจะช่วยฟื้นฟูสุขภาพ
- เดินทางเพื่อความสนุกสนาน มีกิจกรรมบันเทิงต่าง ๆ เช่น การแข่งขันกีฬาโอลิมปิก ที่กรุงเอเธนส์
- นิยมเดินทางทางเรือ ซึ่งทำให้ชาวกรีกกลายเป็นนักเดินเรือที่ชำนาญ
- เกิดเมืองท่ามากมาย
- เกิดโรงแรมที่พัก และสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีลักษณะง่าย ๆ

Homer “Odyssey”

- ผู้เขียนเรื่องเกี่ยวกับ การเดินทาง ในลักษณะของการท่องเที่ยว
- โดยเล่าถึงการเดินทางท่องเที่ยวไปในทะเลของOdyssey
- นับได้ว่าเป็นมหากาพย์แรก que แสดงถึง ความปรารถนาในการอยากเดินทางของคน และช่วยส่งเสริมให้คนอยากเดินทาง -> คู่มือการท่องเที่ยว(Travelogue)

การท่องเที่ยวในสมัยโรมัน

- มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการเมือง จึงมีความสุขในการดำเนินชีวิต และชอบการเดินทาง
- อาณาจักรโรมันมีความกว้างใหญ่ ชาวโรมันในกรุงโรมนิยมไปพักร้อนยังบ้านพักร้อนบนภูเขา
- ชอบสร้างบ้านพักตากอากาศและวิลล่าที่สวยงาม
- มีความรู้เกี่ยวกับการสร้างถนน

การท่องเที่ยวในสมัยโรมัน

- เดินทางเพื่อประโยชน์ทางการเมือง ผู้รบเพื่อขยายอาณาเขต แย่งชิงดินแดน จึงต้องสร้างไมตรี โดยการส่งทูตจากโรมันไปจีน
- มีการเดินทางแบบ VFR
- เกิดที่พักแรมที่สวยงาม และการเดินทางที่ปลอดภัย
- มีการเดินทางแบบเรือสำราญในหมู่คนรวย
- ช่วงอาณาจักรโรมันตอนปลาย เกิดการเดินทางเพื่อจาริกแสวงบุญไปยังดินแดนศักดิ์สิทธิ์ที่เมืองเยรูซาเลมและเมืองเบธลาเฮม

การท่องเที่ยวในยุคกลาง(Middle Ages)

- ค.ศ. 1100-1400
- เรียกได้ว่าเป็น “ยุคมืด” เพราะ การเดินทางมีความลำบากและอันตรายมากขึ้น ไม่ปลอดภัย เพราะไม่มีกองทหารคอยคุ้มครองให้ปลอดภัย ใจ รุ ผู้ร้ายชุกชุม
- ทำให้การเดินทางหยุดชะงัก ถนน โรงแรมที่พักเสื่อมโทรม
- มาร์โคโพลโล เดินทางไปจีน -> คู่มือการเดินทาง(Travelogue)
- คนชั้นสูงและกลางนิยมเดินทางเพื่อการแสวงบุญ
- ค่าจ้างมัคคุเทศก์สูง เพราะต้องคอยปกป้องและดูแลนักท่องเที่ยว
- ปี ค.ศ.1500 คริสต์ศาสนา เริ่มฟื้นฟูอย่างช้าๆ มีการสร้างโบสถ์วิหารทางศาสนาในฝรั่งเศส
- พระและนักบวช ได้พยายามเผยแพร่ศาสนา เพื่อกระตุ้นให้ออกเดินทาง เพื่อจาริกแสวงบุญ
- เริ่มมีคำว่าวันหยุด “Holiday” มาจากคำว่า Holy Day ซึ่งศาสนาโรมันคาทอลิกเป็นผู้กำหนดวันหยุด เพื่อพักผ่อนให้กับผู้ที่เลื่อมใสในศาสนา
- แต่ประชาชนทั่วไปการหยุดเพื่อพักผ่อนหมายถึงการหยุดพักผ่อนที่บ้านไม่เดินทางไปไหน

สงครามครูเสด (The CRUSADES)

- เกิดการเดินทางเพื่อสงครามศาสนาหรือสงครามศักดิ์สิทธิ์ ได้ปลดปล่อยดินแดนศักดิ์สิทธิ์ให้เปิดกว้างอย่างเสรี
- นักจาริกแสวงบุญทั้งพวกมุสลิมที่เดินทางไปจาริกแสวงบุญยังดินแดนศักดิ์สิทธิ์ที่นครเมกกะ(mecca)

- ส่วนพวกคริสเตียนเดินทางไปยังเมืองเยรูซาเลมและโรม

ช่วงฟื้นฟูศิลปและวิทยาการ(คศ.1400-1600)

- มีการนำเอาศิลปะของกรีกและโรมันกลับมาใช้ใหม่
- มีแนวคิดในเรื่องความมีเสรีภาพ ความมีศักดิ์ศรี ความมีคุณค่าของมนุษย์ “Men can do all things if they will”
- ยุคการท่องเที่ยวที่ยิ่งใหญ่ (Grand Tour)

Middle Class

ประชาชนให้ความสำคัญกับการศึกษา: ผู้ปกครอง ผู้มั่งคั่ง

เกิดกระแสแหล่งท่องเที่ยวประเภทที่อาบน้ำแร่ (Spa)

- เพื่อรักษาและบำบัดโรค
- เพื่อความเพลิดเพลินสำหรับชนชั้นสูง และมีการสร้างบ่อน้ำพุร้อน
- ต้นศตวรรษที่ 19 ความนิยมเริ่มลดลง นักท่องเที่ยวหันไปนิยมการท่องเที่ยวแบบชายทะเลแทน

สถานที่พักผ่อนชายทะเล (Seaside Resort)

- เชื่อว่าน้ำทะเลมีแร่ธาตุหลายชนิด
- เริ่มมีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกมากขึ้น
- กลายเป็นสถานที่พบปะสังสรรค์ จึงเกิดการท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนขึ้น

ยุคปัจจุบัน

ยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม(คศ.1780-1850)

- นำเครื่องจักรเข้ามาใช้ในการผลิต
- สังคมเปลี่ยนจากชนบท เรียบง่าย รักใคร่ มาสู่สังคมเมืองที่แปลกใหม่และแปลกแยก
- อังกฤษประเทศแรก : ถ่านหิน แร่เหล็ก
- กระแสทางด้านสุนทรียนิยม(Romanticism)
- การท่องเที่ยวด้านอื่นเริ่มลดลง โดยเฉพาะการเดินทางโดยรถโดยสาร
- ทำให้โรงแรมขนาดเล็กที่อยู่ตามสถานีรถไฟปิดตัวเองลง

- มีการสร้างโรงแรมตามสถานีรถไฟเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนมากขึ้น

การท่องเที่ยวหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 (ค.ศ. 1945-1970)

- ความสนใจในการเดินทางไปต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น เพราะอยากเห็นสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับสงคราม
- เกิดการเดินทางระยะไกลด้วยเครื่องบิน
- มีการพัฒนาอุตสาหกรรมการบินให้มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยมากขึ้น
- เครื่องบินเจ็ท รุ่นโบอิง 747
- การท่องเที่ยวขยายตัวอย่างต่อเนื่อง เพราะคนอยากรู้ อยากเห็น และกล้าแสดงออกมากขึ้น
- มีการพัฒนาระบบขนส่ง นักท่องเที่ยวมีความปลอดภัยมากขึ้น
- ชนชั้นสามัญมีโอกาสดำเนินการเดินทางไปต่างประเทศมากขึ้น

สรุป : ปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวในช่วงศตวรรษที่ 19

1. ปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดการเดินทาง

- เวลา
- เงิน
- สุขภาพ

2. ปัจจัยที่ดึงดูดให้คนเดินทาง

- แหล่งท่องเที่ยว
- สิ่งอำนวยความสะดวก
- การคมนาคมขนส่ง

บทที่ 3

รูปแบบและลักษณะการจ้ดนำเที่ยว

รูปแบบการจ้ดนำเที่ยวของธุรกิจนำเที่ยว

แบ่งได้ 10 รูปแบบ

1.รูปแบบการจ้ดนำเที่ยวแบบเหมาจ่าย

1.1 แบบเหมาจ่ายที่มีผู้นำเที่ยวด้วย (Escorted Package Tours)

1.2 แบบเหมาจ่ายที่ไม่มีผู้นำเที่ยว (Unescorted Package Tours)

2. รูปแบบการจ้ดนำเที่ยวแบบตามความต้องการ

2.1 ตามความต้องการของลูกค้า (Tailor-Made Tour)

2.2 ตามความต้องการของธุรกิจนำเที่ยวเอง (Ready-Made Tour)

3. รูปแบบการจ้ดนำเที่ยวแบบตามลักษณะอาณาเขต

การจ้ดนำเที่ยวภายในประเทศ

การจ้ดนำเที่ยวภายนอกประเทศ

4.รูปแบบการจ้ดนำเที่ยวแบบตามลักษณะการเดินทาง

แบบ Joint Tour

แบบ Private Tour

แบบ Group Tour

แบบ Incentive Tour

5.รูปแบบการจ้ดนำเที่ยวแบบตามระยะทาง

แบบระยะทางใกล้ (Short-haul Tour)

แบบระยะทางไกล (Long-haul Tour)

6. รูปแบบการจ้ดนำเที่ยวแบบตาม ลักษณะการซื้อ

แบบเหมาจ่าย (Package Tour)

แบบเลือกจ่าย

(Optional Tour)

7. รูปแบบการจัดนำเที่ยวแบบตามระยะเวลา

- แบบครึ่งวัน (Half-day Tour)
- แบบเต็มวัน (All-day Tour)
- แบบมากกว่า 1 วัน (Tour-around)

8. รูปแบบการจัดนำเที่ยวแบบตามจุดนำเที่ยว

- แบบชมเมือง (City Tour)
- แบบชมภูมิทัศน์ (Sight-seeing Tour)
- แบบแหล่งบันเทิงยามราตรี (Night Tour)

9. รูปแบบการจัดนำเที่ยวแบบตามวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว

- แบบ Sightseeing Tour
- แบบ Trekking Tour
- แบบ Special Purpose Tour

10. รูปแบบจัดนำเที่ยวแบบอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

- แบบเชิงรู้สึกใจ (Sensitive Tour)
- แบบเชิงสร้างสรรค์ (Constructive Tour)
- แบบเชิงอนุรักษ์ (Proactive Tour)

ลักษณะของการจัดนำเที่ยว

- การจัดนำเที่ยวลักษณะเที่ยวในเมือง (City Tour)
- การจัดนำเที่ยวลักษณะเที่ยวชมสถานที่ (Excursion Tour/Sightseeing Tour)
- การจัดนำเที่ยวลักษณะเที่ยวยามราตรี (Night Tour)
- การจัดนำเที่ยวลักษณะเที่ยวซื้อของ (Shopping Tour)